

pământul luat cu forța la colectivizare. Mă întreb chiar, în caz că eroul exista și în versiunea inițială, ce fel de replici emitea el în locul celor prin care, la ora de față, înfierează comunismul... Cred că ar fi interesant ca un regizor să ia una dintre piesele care au suferit modificări postrevoluționare de până la 180 de grade și să facă un spectacol-coupé cu cele două variante - înainte și după. S-ar verifica astfel admirabila consecvență a spiritului autohton.

Dar, firește, asta e altă chestiune. Revenind la comedia noastră, trebuie să observăm că subiectul - tevatura pe care o produce într-un sat invitarea ansamblului de "dansuri bătrânești" într-un tumeu în China - a rămas cât se poate de actual, întocmai ca și felurile tipuri ce-l animă: primarul dispus să "umfle" lista de deplasare cu tot soiul de doritori "interesanți", instructorul artistic semi-istic pentru că e dat mereu la o parte, cântăreața "celebră" trimisă în extremis "de la centru" pentru a salva situația etc. Conflictul ca atare și aceste personaje erau suficient de actuale, cum spuneam, ca să nu mai necesite asezonarea cu ideologie adusă la zi și debitată, ca la brigăzile de agitație, cu fața la public și pe ton sumbru-sfătos. Sunt momente când,

privind scena mare a Naționalului, care a văzut în viața ei și spectacole omagiale, ai impresia că timpul s-a întors înapoi, schimbându-și doar semnul. Nu e un lucru plăcut. Altminteri, spectacolul e vioi și clar desenat - o claritate cumva paradoxală, dat fiind că, de fapt, istoria e destul de încâlcită. Este mai cu seamă un spectacol de atmosferă, atmosferă la care contribuie decisiv scenografia tinerilor Liliana Cenean și Ștefan Caragiu, autori, aici, ai unei capodopere de realism (post)socialist: o sală mizeră și totuși "pavoazată", în care se țin și adunări solemne, și nunți, și repetiții "artistice". În această ambianță, mai grăitoare decât cuvintele, actorii se desfășoară cu vervă crescândă. În jurul experimentațiilor Mihai Mereuță (revenit în teatru în rolul "rapsodului popular" Niță Snae), Silvia Năstase și Alexandru Hasnaș, gravitează zburdalnic tinerii Radu Gabriel și Marius Florea Vizante (foarte buni), Marius Rizea și Natalia Călin, Maria Buză, Victor Vurtejanu și Mircea Gheorghiu, componenți, unii, ai grupului de divertisment "Vouă", de ale cărui tehnici și mijloace se uzează din plin în spectacol. Ceea ce, uneori, duce la momente amuzante; alteori, însă, parcă îți vine să ceri, de la o reprezentație de

teatru, altceva, mai ales că ea se petrece la Teatrul Național, ce se mai numește și prima scenă a țării. E drept, în ultimele zece minute spectacolul o ia pe alt drum, probabil pentru a ne aduce aminte că la el colaborează și Iosif Herțea: sub ochii unei japoneze nimerite oarecum întâmplător în toată zăpăceala, o sumă de "mascați" execută cu foc dansuri tradiționale autentice ("Capra"), pe o muzică folclorică inteligent prelucrată. Ideea e, bănuiesc, că la o adică am avea ce exporta fără să ne rușinăm.

Închide ușa, iubitele!

Coautoritate

Piesa "de comandă" are, în istoria teatrului, o vechime considerabilă, iar noțiunea nu conține nimic peiorativ, cum li s-ar putea părea unor urechi pervertite. Piese "de comandă" au scris și Shakespeare, și Molière, și Goldoni, și scriu în ziua de azi majoritatea autorilor britanici, de pildă. O astfel de piesă este și cea jucată sub titlu **Închide ușa, iubitele!**, titlu socotit de teatrul piteștean, comanditarul textului, mai potrivit sensibilității artistice (sau, poate, pecuniare) a publicului său decât cel inițial, **Mecanicul Bergson** (a cărui savuroasă subtilitate, e drept, poate scăpa "maselor"). Este vorba despre o comedie compusă la cererea instituției, ceea ce nu înseamnă că lucrurile stau chiar așa

cum le descrie regizorul Matei Varodi în caietul-program, descriere din care rezultă că am avea de a face cu un fel de creație colectivă, unde autorul a născocit o situație, dezvoltată apoi de regizor și pusă în replici de actori (ehei, când s-ar atinge în teatrul românesc o asemenea stare de creativitate generalizată...). Că actorii au pus multe vorbe de la ei este însă adevărat; aluziile, destinate special auditoriului piteștean, rămân misterioase pentru spectatorul de pe alte meleaguri. Dar asta contează destul de puțin, întrucât, așa cum declară la rândul său în program, autorul nu și-a propus defel o comedie "cu scop" (educativ, instructiv etc.), ci o comedie așa-zicând pură, în care hazul să se nască, precum în celebra definiție

bergsoniană, din funcționarea mecanică a viului. E un scop, acesta, mult mai ambițios, în fond, decât celelalte; un scop, de altfel, în mare măsură atins, pentru că acțiunea (care se desfășoară în două camere de hotel și antrenează tot felul de personaje trăsnete) pune în mișcare un mecanism de qui-pro-quo-uri conduse cu abilitate, nerămânând deloc de rușine nici replica, de efect umoristic aproape constant. O comedie adevărată, așadar (Dumitru Solomon a mai exersat genul în **Fata morgana**), în stare să stâmească și râsul... mecanic, și râsul conștient al cunoscătorilor mai rafinați. Spectacolul încearcă să pună în ecuație ambele tipuri de reacții, izbutind mai mult în prima direcție,

ÎNCUIE UȘA, IUBITULE I de Dumitru Solomon • TEATRUL "AL DAVILA" din PITEȘTI • Data reprezentației: 4 aprilie 1999 • Regia: Matei Varodi • Scenografia: Mugur Pascu • Ilustrația muzicală: Vicențiu Perniu • Distribuția: Petre Dumitrescu (Coriolan), Luminița Borta (Carmen), Petrișor Stan (Saddam), Aida Stan (Narcisa), Dumitru Drăgan (Angelo), Comelia Niculescu (Clotilda), Ileana Zămescu (Camerista), Radu Coriolan (Cotumeanu), Emilian Cortea (Mecanicul Bergson), Andreea Raicu (Polițista I), Tudorița Popescu (Polițista II).

mulțumită ritmului destul de "strâns". Nu asistăm chiar la cascada de confuzii, recunoașteri și din nou confuzii care s-ar fi cerut, dar ne amuzăm

momente prea devreme, "poanta" unei apariții ș.a.m.d. Actorii joacă în genere dezinvolt, cu plăcere (poate, unde se socotesc și autori?), veritabile

suficient la întâmplările vesele de pe scenă ca să trecem cu vederea mici erori cum ar fi construcția inabilă a decorului, ce lasă descoperit fundalul scenei, dezvăluind astfel, cu câteva

"numere" comice oferind Emilian Cortea, Luminița Borta, Petrișor Stan, Ileana Zămescu, Radu Coriolan, Comelia Niculescu.

Oricum, și la Național, și la Teatrul "Al. Davila", publicul se amuză copios, dovedind că, "mecanică" sau nu, comedia rămâne, cum zicea odată titlul unui film, rege. Chiar și în republicile constituționale.

Alice Georgescu

Leonce și Lena

Un destin bizar

foto: Mihail Cratofil

Despre soarta piesei **Leonce și Lena** pe scenele românești se poate spune că a fost/este în

tenței omenești (vezi **Moartea lui Danton** și **Woyzeck**). Or, surpriza pe care o aducea **Leonce și Lena**, piesă

același timp bună și rea. Bună - pentru că a avut parte la prima sa reprezentare în România, prin anii '70, de un spectacol realizat de Liviu Ciulea la Teatrul "Bulandra"; un spectacol pe care, am impresia, nimeni dintre cei ce l-au văzut nu l-a putut uita. Recunosc că și mie îmi stăruie în memorie poezia și hazul acelei montări, ce lansă în circuitul teatral autohton un autor care, mort în 1837, la numai 24 de ani, era cunoscut ca un dramaturg de neobișnuită forță, dar cu o viziune mai degrabă sumbră asupra istoriei și a exis-

dului etc. - pe scurt, al mai tuturor curentelor "revoluționare" ale secolului XX. Ca să revin însă la soarta piesei în România, trebuie spus că, în afara unei montări semnate de Radu Dinulescu la Baia Mare acum un deceniu și jumătate, textul a inspirat foarte puține alte spectacole. De fapt, doar vreo două, nu tocmai memorabile. Lucru ciudat în cazul unei scrieri atât de încântătoare.

Nu s-ar putea spune că montarea de la Ploiești (menită a marca aniversarea a 50 de ani de existență a teatrului din urbe) contrazice această soartă vitregă. Cei doi regizori au izbutit performanța de a face piesa nu numai aproape de neînțeles pe o bună porțiune din desfășurarea ei, ci și teribil de plictisitoare, lipsind-o și de nerv, și de umor, și de lirism, și de cinism (prezente, toate, în pagina scrisă). Un decor derutant, parcă improvisat din recuzita găsită în magazie, nu a ajutat nici el prea mult întreprinderii, umbrind cumva și efectul costumelor, inteligente și expresive (culmea e că ambele "compartimente" poartă aceeași semnătură!). Cam de pe la mijlocul curgerii sale spectacolul se înviează totuși, devine mai coerent și mai limpede, permițând privitorilor să observe că are și oarecare umor, și unele soluții inspirate. Permițându-le, mai ales, să constate că povestea fiului și a fiicei de rege pe care părinții vor să-i căsătorească fără a le cere consimțământul și care se întâlnesc întâmplător și se îndrăgostesc unul de

LEONCE ȘI LENA de Georg Büchner • TEATRUL "TOMA CARAGIU" din PLOIEȘTI • Data reprezentației: 29 aprilie 1999 • Regia: Andreea Vulpe și Cristian Juncu • Scenografia: Andreea Mincic • Ilustrația muzicală și muzica originală: Cristian Juncu • Mișcarea scenică: Mălina Andrei • Distribuția: Alexandru Pandele (Regele), Ioan Coman (Leonce), Isabela Iacupovici (Lena), Ilie Gâlea (Valerio), Roxana Ivanțiu (Rosetta), Nadiana Sălăgean (Guvernanta), Dumitru Palade (Învățătorul), Lupu Buznea (Predicatorul), Daniel Chirea (Primul polițist), Nicolae Năstăsia (Al doilea polițist), Fabian Gavriluțiu (Primul consilier), Sebastian Nistor (Al doilea consilier), Viorica Ștefănescu (Regina), Nicolae Nicolescu, Nicu Mihai (Valeții).